

que es toca amb alg. c.: «dos alberchs *contigues*» a. 1350 (*contigue* 1360, *contigu* 1389, 140), *InuLC*; «hortes --- a la vora del monastir --- de St. Pau, estenent-se a una part fins a la vora de camí *contigo* a las Àtarasanas y Portal de Sta. Madrona», B. de Maldà (*Excurs.*, p. 1); en la forma antiga del masculí: «alcuns per terrats d'alberchs *contigües* a la juheria, e altres per lo vall vell --- entraren la dita juheria»; «per l'enderrocament dels dits murs, com dels alberchs qui eren *contigües* a aquells, són enrunats ---», Jurats de Val., a. 1328 i 1391 (Rubio Vela, *Epist. Val. Med.*, 272.47, 216.50); i el fem. ja en Llull: «esfera *contigua* ab la esfera de la luna» (*A. Sci.* I, 29).

Contigüitat [Llull, *A. Sci.* I, 199, Belv.].

Contingent, del part. actiu de *contingere* 'tocar a algú', d'on 'allò que li toca' [Lacav.]; *contingir* desusat (cf. el rar *contènyer* a *ATÈNYER*); *contingència* [Lacav.]. Però tots dos ja en Llull: «En Déu no està *contingència*, mas --- és a home *contingent*» (*A. Sci.*, 161). *Contingentment*.

Intacte [Belv.], ll. *intactus* 'no tocat'; *intàctil*.

¹ Com s'explica en aquest article, en el fons eren duplicats, en forma remota, com sigui que *ATTINGERE* (> *atènyer*) era derivat de *TANGERE* en llatí. En aquell article s'hauria pogut citar un ex. del *Curial*, on *atès*, antic perfet d'*atènyer* té el sentit de 'va arribar' (*NCL.* I, 141). — ² S'accentuava *contagiò*, i no crec que hagi existit en cat. una forma *contàgio*, com han imprès alguns (err. tip. a esmenar en IV, 492b9, allí també és err. tip. «IV» per «LV»).

Tanyut, V. *tany* *Taona*, V. *tafona* *Taonell* barbarisme a penes existent (no Lab., només en pèssims diccs.): mala pron. (dissim.) de *taulell*; tampoc consta un *taones* m.

TAP i TAPA i TAPAR, probablement del germànic, si bé és dubtosa en detall la provenença dialectal i interrelació dels tres mots; potser *tapar* és derivat romànic dels altres dos: *tap* provinent del fràncic **TAPPO*, i *tapa* del seu equivalent gòtic **TAPPA*, que corresponen a l'a.-al. ant. *zapfo*, al. *zapfen* 'tap', 'tasconet, clavilla', 'tap de bóta', 'pinya', b.-al. mj. i neerl. mj. *tappe*, ags. *tæppa*, angl. *tap* 'tap d'ampolla, de bóta etc.'. □ 1.ª doc.: *tap*, 1372; *tapa*, S. XIV; *tapar*, fi S. XIII.

El fet que els dos substantius apareguin força més tard en la documentació i amb menys densitat que el verb (i participi) es pot comprendre per llur poca utilitat literària, i pel fet de pertànyer a usos i menesters poc apropiats per a la documentació comercial i mobiliària, que és la que predomina en els textos, sobre la de coses merament domèstiques, agrícoles o alimentàries. El verb sí que és freqüent des d'antic: «él los fé *tapar* la balma on estaven amagats, per so que aquí morissen de fam», *VidesR*, 147v1. Referit al tapament d'objectes i llocs, en dóna *AlcM* tres exs. documentals mallorquins i vigatà del darrer terç del S. xv; «*tapar* ab *tap*: operculo; ab altra cosa: tego», Busa-N.; parlant d'un forn: «refredar-se o maynar ---, *tapar* lo forn,

que no-s desbrave: operire furnum ne defervescat»; d'una arma de foc: «mecha --- pilotes --- perdigons --- molló --- parar o armar ---; *tapar*: obturare; encarar ---», OPou (*ThPu.*, 218, 173); «la batalla tornà més cruel --- e moriren en aquell dia molta gent --- los moros prengueren tots los cossos dels seus e lansaren-los en lo riu --- e tants foren los cossos morts que tot lo riu *taparen*, que per altre loc lo riu hagué a discórrer l'aygua», *Tirant de Galba* (Ag. iv, 31).

¹⁰ També sovint referint-se al cos humà: «la gent se *tapava* lo nas --- fets axí com Jhesú Xrist, / que no-s *tapà* lo nas, ne-féu res a parès», «aquesta blasfèmia, no-s fa ara tot dia? Sí fa, que si anau per vila, les orelles vos haureu a *tapar*», StVicentF (*Quar.*, 207. 170; *Serm.*, 118.5); «los ulls me *tapava* la pols / en veritat: / moc-se après gran tempestat / de trona y lamps, / ab tantes aygües que los camps / eran estanyans», *Cobles del Venturós Pelegrí*, 3; «que, mal si feu bé - piçor si feu mal: / trobam de continu - tostemps qui u peçiga; / y a mé que no deu - aquell se obliga / que pensa *tapar* la boc' a la gent / mas, puix que culpable de res yo no-m sent / ---» (*Procés de les Olives*, v. 594).

En fi, partint d'això es refereix figuradament a la intel·ligència: «Lo dyable te argüeix --- e dirà: —Com se pot fer que en aquella òstia tan petita sia Déus?— --- Mas tu respon-li ab possibilitat, e sopte lo *taparàs*», StVicentF II, 227.7. D'aquí llavors el participi *tapat* en el sentit d'«obtus' (de pensament), 'cort de racioni', 'capclòs': «la casa --- deputada --- a dormir --- haja francs spiralls, no --- reumàtic --- car en aytal loc l'àer --- agreuja molt los durments, lo cap e-ls pits, car fa aquells *tapats* e peresoses», Arn. de Vilanova (*Reg. de Sanitat*, versió abreujada, *NCL.* II, 204.7); «no-ns hajats —digueren los ciutadans al frare— par tan *tapats* que no entengam a breu parlar, que allí on és obs fet o execució, sia bastant mi tinga prou sola paraula o ordinació», Eiximenis (*Do. Comp.*, *NCL.*, 107); «¿quí és aquell - qui soptós no sclatàs / que --- son voler vengués ésser jutjat / per saber gros, e voler desleal / l'entendre; seu vehent-lo <I> cominal / --- d'enteniement *tapat*?», Aviàs LXXXIV, 6b.

Com que modernament ha seguit general pertot i amb els mateixos sentits, a penes valdria la pena de dir-ne més. Notem especialment certs usos més idiomàtics i més o menys figurats on fa un gran paper la construcció reflexiva: *tapar-se* sovint referit a l'home amb referència al contacte amb l'ambient: «*tapar-se* la cara amb els braços» exs. de Fc. Alegre i Massó i Torrents en *AlcM*, però *tapar* es pot referir també a la respiració, «a Llotja --- el fum *tapava*, els crits eixordaven ---», Noller (*Febre d'Or* I, 145); «la Coralí --- es llança a fora cridant --- sentint-se al moment *tapada* de boca i agarrotada», MrnVayreda (*Puny*. XIII, 202 (160)); i d'aquí, absolutament dit de la persona que sofreix un desmai: «Brètol, sapastre, polissó, embud de taverna! --- —Si només he begut un didalet... —Un didalet: l'ordinari, home comú! Ay, ay, jo fino, jo'm moro!... Fugi, no'm venti; ay, que'm *tapo!*», Em. Vilanova (*Esc. Barcelonines*, 244).